

Sluttrapport

Forsøk med gratis deltidsplass i aktivitetsskolen

Forsøk med gratis deltidsplass i aktivitetsskolen (AKS) ved Mortensrud skole har ført til at flere elever deltar og at foreldrene oppgir at de er fornøyde med tilbudet. Det er likevel ikke mulig å si klart at deltakelse i AKS har effekt på lese- og regneferdigheter.

RAPPORT | SIST ENDRET: 15.12.2017

Tittel:

Evaluering av forsøk med gratis deltidsplass i AKS

Rapporten:

Last ned rapporten hos Proba (PDF)

Forfatter:

Trude Thorbjørnsrud

Utgiver:

Proba samfunnsanalyse

År:

2017

Rapportserie

Aktivitetsskolen (AKS) er Oslos skolefritidsordning (SFO). Forsøk med gratis deltidsplass i AKS for elever på 1. til og med 4. trinn ved Mortensrud skole startet opp høsten 2013 og varte ut skoleåret 2016–17.

Dette er andre og siste rapport i denne serien.

Se også [Forsøk med gratis deltidsplass i AKS. Delrapport 1 i følgeevalueringen.](#)

Evalueringen ser blant annet på om forsøket bidrar til økt deltakelse i AKS, om deltakelse i AKS fremmer elevens forutsetninger for å lykkes i skolen og om elevenes deltakelse i AKS bidrar til foreldrenes integrering i arbeid og utdanning.

Gratis AKS fører til økt deltakelse

Evalueringen viser at pris har betydning for om elevene deltar eller ikke. Skoleåret før prosjektet startet deltok 30 prosent av elevene i 1.-4. klasse på Mortensrud skole i AKS. Da forsøket ble innført i skoleåret 2013-14 økte andelen deltakere til 85 prosent. Høsten 2014 var andelen 91 prosent. Deltakelsen har holdt seg stabil rundt 90 prosent i forsøksperioden etter dette.

Mange av familiene har en økonomisk situasjon som gjør at det er avgjørende for at barna skal kunne delta at tilbudet er gratis. Proba finner likevel at det har vært en holdningsendring blant foreldre når det gjelder oppfatninger om AKS, flere enn før oppfatter tilbudet som en læringsarena og ikke bare en ordning for barnetilsyn. Noen av foreldrene som valgte AKS fordi det var gratis, oppgir de at de ville valgt å ta seg råd til å ha barnet i AKS selv om de måtte betale normal pris, etter at de har erfart hva barna får igjen for å gå der.

Deltakelse i AKS bidrar til tilhørighet og inkludering, og hindrer skolebytte

På AKS får mange av barna opplevelser og aktiviteter som foreldrene ikke har mulighet til å tilby dem hjemme. Proba Samfunnsanalyse vurderer at aktivitetene er like viktige med tanke på tilhørighet og inkludering, som for læring. I intervjuer begrunner foreldre deltakelse med at barna får venner, blir tryggere og leker mer. Også de ansatte i AKS opplever at barna leker mye på tvers av språklig og nasjonal bakgrunn når de er i AKS.

Det er usikkert om gratis AKS hever elevens forutsetninger i skolen

Forskerne har analysert utviklingen i resultater på kartleggingsprøver i perioden 2011-2017 og sammenlignet dem med fem andre skoler. Analysen ser på utviklingen i andelen som skårer på eller under bekymringsgrensen i regning og lesing. De har også sammenlignet utviklingen i resultater på nasjonale prøver ved skolene. Sammenlikningen gir ulike resultater, avhengig av fag (lesing eller regning), hvilke skoler man sammenlikner med, og hvilke årsklasser man sammenlikner. Med noen unntak viser tallene ingen positiv utvikling for Mortensrud relativt til de andre skolene, og i noen tilfeller er resultatene negative. De mest positive resultatene finner vi for den årsklassen av elever som har deltatt lengst i forsøket. Det kan bety at deltakelse i AKS kan ha positiv innvirkning på prøveresultatene etter noe tid, men usikkerhetene i disse analysene gjør det vanskelig å konkludere.

Proba vurderer at aktivitetene i AKS gir elevene et tilbud som er læringsrettet og som støtter opp under undervisning på skolen og bidrar til innlæring av begreper. Når deltakelse i AKS ikke gir seg utslag på nasjonale prøver og kartleggingsprøver, kan det være fordi tilbudet ikke er tilstrekkelig eller fordi prøvene måler ferdigheter som ikke blir påvirket av de læringsrettede aktivitetene. Datamaterialet har ikke gjort det mulig å følge enkeltelever over tid. Lærere ved skolen anslår at 25 prosent av elevene skiftes ut hvert år på grunn av flytting. Tolkningen av utvikling på kartleggingsprøver og nasjonale prøver er altså høyst usikker fordi det ikke har vært mulig å skille ut elever som har deltatt i AKS over tid.

Trenger mer forskning

Det overordnede bildet vi får av evalueringen er at gratis AKS bidrar til økt deltakelse og inkludering blant barn i lavinntektsfamilier, og at det har bidratt til å heve skolens attraktivitet noe. Evalueringen av forsøket kan ikke gi et entydig svar på om det påvirker barns forutsetninger for å lykkes i skolen, fordi datagrunnlaget er usikkert. Det kan tenkes at gratis AKS på sikt kan bidra til en helhetlig levekårsendring i familien, med økt inntekt, utdanning og norskkunnskaper, og slik bidra til å bedre barns forutsetninger for å lykkes i skolen.

Evalueringen ser blant annet på om forsøket bidrar til økt deltakelse i AKS, om deltakelse i AKS fremmer elevers forutsetninger for å lykkes i skolen og om elevenes deltakelse i AKS bidrar til foreldrenes integrering i arbeid og utdanning.